

Föreningen Postmusei

Vänner 2012

Årsmöte

Föreningens årsmöte hölls tisdagen den 5 mars 2012 på Postmuseum. Till ordförande för det kommande verksamhetsåret valde årsmötet Gustaf Ankarcrona. I övrigt har styrelsen sedan årsmötet bestått av följande ledamöter:

valda på två år till årsmötet 2014:

Christer Lindblad, Lars Liwendahl, Lennart Lundh, Karin Nygren och Thorsten Sandberg:

valda på ett år till årsmötet 2013:

Göran Heijtz, Staffan Karlsson, Robert Mattson, Cajsa Ojakangas och Anders Pleijel.

Till revisorer valde årsmötet Jan-Ove Brandt och Birger Hansson. Till revisors-suppleant valdes Sören Andersson.

Årsmötet utsåg till valberedning Erik Hamberg, sammankallande, Jan Billgren och Ulla Wengraf med Ulla Lundquist som suppleant.

Årsmötet utsåg Ulla Wengraf till hedersmedlem samt avtackade de avgående styrelseledamöterna Sture Wallander och Per-Anders Erixon. Likaså avtackades Monika Hansson, Postmuseum, som avgick med pension 2012, för sitt mångåriga arbete för föreningens verksamhet. Årsavgiften för 2013 fastställdes av årsmötet till 225 kr samt 330 kr för familj (sammanboende par).

Efter årsmötet höll museichefen Pernilla Klingofström ett anförande om den pågående förnyelsen av museet.

Styrelse

Inom styrelsen har funnits följande funktionärer:

Ordförande: Gustaf Ankarcrona
Vice ordförande: Robert Mattson
Kassaförvaltare: Lennart Lundh
Sekreterare: Staffan Karlsson
Klubbmästare: Karin Nygren och
Cajsa Ojakangas

Till ny vice ordförande efter Robert Mattson, som avsade sig uppdraget i juni månad, utsåg styrelsen vid mötet den 4 september Lars Liwendahl.

I arbetsutskottet har ingått Gustaf Ankarcrona, Robert Mattson avlöst av Lars Liwendahl, Staffan Karlsson, Lennart Lundh samt Erik Hamberg som adjungerad medlem. Medlemmar i redaktionskommittén för årsboken *Postryttaren* har varit Erik Hamberg (redaktör), Robert Mattson, Jan Billgren, Lars Liwendahl och Anders Pleijel.

Föreningen är medlem i Förbundet Sveriges museivänner. Gustaf Ankarcrona är där Postmusei Vänners representant. Styrelsen har under året haft fem protokollförda sammanträden.

Medaljörer, hedersordföranden och hedersmedlemmar

Silvermedaljörer: Karin Svahn,
Börje Wallberg
Hedersordföranden: Börje Wallberg,
Jan Billgren
Hedersmedlemmar: Ingmar Spykman,
Ulla Wengraf

Medlemsaktiviteter och information

Tre medlemsaktiviteter arrangerades under året. Den första var ett besök på Riksarkivet i Arninge norr om Stockholm. Deltagarna fick en ingående presentation av arkivarien Ulf Berggren över arkivets omfattning och uppbyggnad, med särskild inriktning på hur forskning inom det svenska postala området kan bedrivas.

Den andra programpunkten var en studieresa om fyra dagar till Stralsund och de tidigare svenska besittningarna i Tyskland. Resan genomfördes av 35 medlemmar den 17-20 september med inhyrd buss från Stockholm via Jönköping till Trelleborg, med färja till Sassnitz/Rügen och vidare med bussen till hotell i Stralsund.

Efter det trettioåriga kriget tillhörde Sverige segrarmakterna vid den Westfaliska freden 1648. Följande besittningar tillföll då Sverige: områdena Bremen, Verden, Wismar, Vorpommern och delar av Hinterpommern. Redan år 1620 hade Sverige öppnat ett postkontor i Hamburg. Axel Oxenstierna organiserade ett postalt undererrättsnät för den svenske kungen mellan de större tyska städerna. Därmed kunde de nya besittningarna efterhand anslutas postalt till det från 1636 upprättade svenska postverket. Postkontor

öppnades av svenskarna bland annat i Stralsund och Greifswald. Postvägen gick över Hamburg via Danmark till Sverige. Det var dock en osäker postväg. Först 1684 kunde den svenska Posten etablera en pålitlig förbindelse mellan Ystad och Stralsund.

Besöket var koncentrerat till Vorpommern med besök i Stralsund, där övernattnings skedde under tre nätter. Utöver Stralsund besöktes ön Rügen, staden Greifswald och raketanläggningen, numera museet, i Peenemünde på den nordtyska kusten.

Inledningsvis besöktes Rügen och hotellanläggningar mellan städerna Binz och Sassnitz, uppförda i slutet av 1930-talet som rekreativsanläggningar för 20.000 tyska arbetare. Därefter var det dags att besöka Stralsund. Rundvandringen startade söder

Rådhuset vid Alter Markt. Foto Anders Pleijel.

om den gamla ringmuren. Vid murens östra sida ner mot hamnen i Stralsund visades den del av fästningen där Karl XII bodde åren 1714-1715, när han ledde försvaret av Stralsund. På Lucianatten 1715 tvingades kungen lämna Stralsund varefter staden kapitulerade för kejsarens trupper. Vidare besöktes platsen för det Wrangelska palatset vid S:t Jakobs kyrka, förstörd under andra världskriget, samt det stora torget Alter Markt med rådhuset och St. Nicolaikyrkan. Likaså besöktes det dåvarande svenska postkontoret på Müllerstrasse.

Onsdagen den 19 september ägnades åt besök i Greifswald och Peenemünde. Stadskärnan i Greifswald var helt annorlunda än det rundbyggda Stralsund. Gatorna bildade ett symmetriskt rutnät där det var lätt att orientera sig. Staden hade varit lärodomsstad sedan 1456, då dess universitet inrättades. I och med att Vorpommern blev svensk besittning 1648 kom detta universitet att bli Sveriges äldsta universitet, äldre än det från 1477 i Uppsala. Här besöktes bland annat den nyrestaurerade aulan där i fonden ett jätteporträtt av kung Gustav III fanns. Det var uppenbart att den senare delen av 1700-talet varit en storhetstid för universitetet.

Aulan med porträttet av Gustav III.
Foto Anders Pleijel

På väg till Peenemünde såg vi från bussen också posthuset i Wolgast. Efter ytterligare en och en halv mils färd var vi framme i Peenemünde. Vi besökte först minnesmonumentet över svenskarnas landstigning här år 1630. Därefter besöktes forsknings- och försöksbasen för nazitysklands V 1- och V 2-raketer. Många av byggnaderna är fortfarande intakta. De används idag som museum över utvecklingen av världens alla olika robotsystem och rymdfarkoster.

Dagen därpå, torsdagen den 20 september, skedde avresa från Stralsund tidigt på morgonen. Efter en hel dags färd var bussen tillbaka i Stockholm kl. 20.30.

Den tredje aktiviteten som Postmusei Vänner anordnade under året var ett besök i november på Posten Frimärken och dess tryckeri i Kista, Stockholm. Ett 25-tal deltagare fick uppleva en intressant visning av frimärksproduktionen inne i själva tryckeriet. Här trycks numera också de danska frimärkena.

Information om föreningen har lämnats i årets fyra nummer av informationsbladet *Nytt från Postmuseum*, som sänts till alla medlemmar. Informationsbladet har som tidigare distribuerats med hjälp av föreningsmedlemmar. Postmusei Vänner årsbok *Postryttaren 2012* distribuerades till medlemmarna i maj månad.

I samband med Posten Frimärkens utgivning av nya utgåvor på Postmuseum har föreningen deltagit med avsikt att värva nya medlemmar och marknadsföra årsboken *Postryttaren*.

Medlemsvärningen har varit framgångsrik då under året 55 nya medlemmar värvats.

Gåvor till Postmuseum

- * *Facit nr. 10 f2, 24 öre vapentyp rödaktigt orange, stämplat Markaryd 10.10.1866.*
- * *Facit nr. 15 b1, 17 öre liggande lejon rödakt.-blåakt. lila, stämplat Warberg 3.5.1866.*
- * *Facit nr. 26 c, 50 öre ringtyp t. 14 mattrosa, stämplat Ödesbög 30.1.1874.*
- * *Facit nr. 49 c, 1krona ringtyp posthorn orangebrun/mörkblå, stämplat Grenna 22.8.1896.*
- * *Two letters to Raoul Wallenberg, Mellan Europeiska Handelsbolaget, Stockholm sända 1942.*
- * *Ett Jordan-runtbrev sänt från Stugsund 28.2.1890 via Hongkong - NewYork-London och åter till Stugsund 5.6.1890 efter 96 dygn.*

Vidare har Postmusei Vänner bekostat digitalisering av de kopior av Postverkets cirkulär för perioden 1636-1892 vilka tidigare skänkts till museet av Bertil I. Larsson.

Kostnaden för gåvor och digitalisering-sarbete uppgick till 64.951 kr (45.152 kr).

Ekonomi och medlemsantal

Årets resultat blev ett överskott på 62.546 kr (86.722 kr). Föreningen hade vid årets slut en kapitalbehållning på 525.973 kr (439.250 kr). Behållningen i postdirektör Lannges fond var 2.506 kr (2.473 kr). Behållningen i Svenska Frimärksbytesföreningens gåva till Rolf-Bertil Eklunds minne uppgick till 209.695 kr (226.871 kr).

Antalet medlemmar den 31 december 2012 var 1.650 (1.729).

Gustaf Ankarcrona ordförande
Staffan Karlsson sekreterare